Ίακώβου

Ίάκωβος, θεοῦ καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ δοῦλος, ταῖς δώδεκα φυλαῖς 1 ταῖς ἐν τῇ διασπορᾳ, ἀχαίρειν.

Πᾶσαν χαρὰν ἡγήσασθε, ἀδελφοί μου, ὅταν πειρασμοῖς περιπέσητε 2
ποικίλοις, γινώσκοντες ὅτι τὸ δοκίμιον ὑμῶν τῆς πίστεως 3
κατεργάζεται ὑπομονήν: ἡ δὲ ὑπομονὴ ἔργον τέλειον ἐχέτω, ἵνα ἦτε 4
τέλειοι καὶ ὁλόκληροι, ἐν μηδενὶ λειπόμενοι. 10

Εἰ δέ τις ὑμῶν λείπεται το σοφίας, αἰτείτω παρὰ τοῦ διδόντος θεοῦ πᾶσιν 5 ἀπλῶς, αὶ καὶ οὐκ ὀνειδίζοντος, αὶ καὶ δοθήσεται αὐτῷ. Αἰτείτω δὲ ἐν 6 πίστει, μηδὲν διακρινόμενος: δ γὰρ διακρινόμενος ἔοικεν κλύδωνι θαλάσσης ἀνεμιζομένῳ καὶ ῥιπιζομένῳ. Μὴ γὰρ οἰέσθω 7 δ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι λήψεταί τι παρὰ τοῦ κυρίου. ἀνὴρ δίψυχος, δ ἀκατάστατος ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ.

Καυχάσθω δὲ ὁ ἀδελφὸς ὁ ταπεινὸς εν τῷ ΰψει αὐτοῦ: ὁ δὲ πλούσιος 9
ἐν τῆ ταπεινώσει αὐτοῦ: ὅτι ὡς ἄνθος τόρτου παρελεύσεται. 11
Ἀνέτειλεν γὰρ ὁ ἥλιος σὺν τῷ καύσωνι, καὶ ἐξήρανεν τὸν χόρτον,

https://biblicaltext.com 1

δι

¹διασπορά, ᾶς, ἡ, diaspora, dispersion. ²ἡγέομαι, lead, be chief. ³πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ⁴περιπίπτω, fall in with, strike. ⁵ποικίλος, varied, manifold. ⁶δοκίμιον, ου, τό, testing, test. ⁷κατεργάζομαι, work out, produce. ⁸τέλειος, complete, perfect. ⁹δλόκληρος, whole, complete. ¹⁰λείπω, leave, leave behind. ¹¹ἀπλῶς, simply, sincerely. ¹²ὀνειδίζω, reproach, revile. ¹³διακρίνω, discriminate, judge. ¹⁴ἔοικα, be like, am like. ¹⁵ἀνεμίζω, am blown with the wind. ¹⁶ρἰπίζω, toss to and fro. ¹⁷οἴμαι, think, suppose. ¹⁸δίψυχος, double-minded, hesitating. ¹⁹ἀκατάστατος, unstable, restless. ²⁰ταπεινός, humble, downcast. ²¹ΰψος, ους, τό, height, heaven. ²²πλούσιος, rich. ²³ταπείνωσις, εως, ἡ, humiliation, humble state. ²⁴ἄνθος, ους, τό, flower, bloom. ²⁵χόρτος, ου, ό, grass, hay. ²⁶παρέρχομαι, pass by, go by. ²⁷ἀνατέλλω, cause to rise, make to rise. ²⁸καύσων, ωνος, ὁ, burning heat, scorching heat. ²⁹ξηραίνω, dry up, parch.

Τακώβου 1:12 Byzantine NT

καὶ τὸ ἄνθος αὐτοῦ ἐξέπεσεν, καὶ ἡ εὐπρέπεια τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἀπώλετο: οὕτως καὶ ὁ πλούσιος ἐν ταῖς πορείαις αὐτοῦ μαρανθήσεται. 6

Μακάριος ἀνὴρ δς ὑπομένει πειρασμόν: ὅτι δόκιμος γενόμενος 12 λήψεται τὸν στέφανον τῆς ζωῆς, ὅν ἐπηγγείλατο το κύριος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν. Μηδεὶς πειραζόμενος λεγέτω ὅτι Ἀπὸ θεοῦ 13 πειράζομαι: ὁ γὰρ θεὸς ἀπείραστός ἐστιν κακῶν, πειράζει δὲ αὐτὸς οὐδένα: ἔκαστος δὲ πειράζεται, ὑπὸ τῆς ἰδίας ἐπιθυμίας ἐξελκόμενος 14 καὶ δελεαζόμενος. Ἦ Εἶτα ἡ ἐπιθυμία συλλαβοῦσα τίκτει 15 ἀμαρτίαν: ἡ δὲ ἀμαρτία ἀποτελεσθεῖσα κποκύει θάνατον. Μὴ 16 πλανᾶσθε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί. Πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν 17 δώρημα τέλειον ἀνωθέν ἐστιν, καταβαῖνον ἀπὸ τοῦ πατρὸς τῶν φώτων, παρ ὁς οὐκ ἔνι παραλλαγή, ὅ ἡ τροπῆς ὁς ἀποσκίασμα. 18 Βουληθεὶς ἀπεκύησεν ἡμᾶς λόγῳ ἀληθείας, εἰς τὸ εἶναι ἡμᾶς ἀπαρχήν ἔντινα τῶν αὐτοῦ κτισμάτων.

 $^{\circ}\Omega$ στε, ἀδελφοί μου ἀγαπητοί, ἔστω πᾶς ἄνθρωπος ταχὺς $^{^{30}}$ εἰς τὸ 19 ἀκοῦσαι, βραδὺς $^{^{31}}$ εἰς τὸ λαλῆσαι, βραδὺς $^{^{31}}$ εἰς ὀργήν: ὀργὴ γὰρ 20 ἀνδρὸς δικαιοσύνην θεοῦ οὐ κατεργάζεται. $^{^{32}}$ Διὸ ἀποθέμενοι $^{^{33}}$ πᾶσαν 21

¹ ἄνθος, ους, τό, flower, bloom. ² ἐκπίπτω, fall away, fall out. ³ εὐπρέπεια, ας, ἡ, beauty, loveliness. ⁴ πλούσιος, rich. ⁵ πορεία, ας, ἡ, journey, way. ⁶ μαραίνω, die, wither. ⁷ ὑπομένω, tarry, endure. ⁸ πειρασμός, οῦ, ὁ, temptation, trial. ⁹ δόκιμος, tested, approved. ¹⁰ στέφανος, ου, ὁ, crown, garland. ¹¹ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ¹² ἀπείραστος, unable to be tempted, untried. ¹³ ἐξέλκω, drag away, entice. ¹⁴ δελεάζω, lure, entice. ¹⁵ εἶτα, then, thereafter. ¹⁶ συλλαμβάνω, take, conceive. ¹⁷ τίκτω, give birth to, bear. ¹⁸ ἀποτελέω, bring to completion, finish. ¹⁹ ἀποκυέω, give birth to, bring forth. ²⁰ δόσις, εως, ἡ, gift, giving. ²¹ δώρημα, τος, τό, gift, present. ²² τέλειος, complete, perfect. ²³ ἄνωθεν, from above, again. ²⁴ ἔνι, there is in, is present. ²⁵ παραλλαγή, ῆς, ἡ, change, variation. ²⁶ τροπή, ῆς, ἡ, turning, change. ²⁷ ἀποσκίασμα, τος, τό, shadow, faint image or copy. ²⁸ ἀπαρχή, ῆς, ἡ, first fruit. ²⁹ κτίσμα, ος, τό, creature, created thing. ³⁰ ταχύς, quickly, quick. ³¹ βραδύς, slow. ³² κατεργάζομαι, work out, produce. ³³ ἀποτίθημι, put off, lay aside.

Byzantine NT Ίακώβου 1:22

ρυπαρίαν¹ καὶ περισσείαν² κακίας,³ ἐν πραϋτητι⁴ δέξασθε τὸν ἔμφυτον⁵ λόγον, τὸν δυνάμενον σῶσαι τὰς ψυχὰς ὑμῶν. Γίνεσθε δὲ 22 ποιηταὶ λόγου, καὶ μὴ μόνον ἀκροαταί,⁻ παραλογιζόμενοι⁵ ἑαυτούς. 23 "Ότι εἴ τις ἀκροατὴς⁻ λόγου ἐστὶν καὶ οὐ ποιητής,⁶ οὖτος ἔοικεν' ἀνδρὶ κατανοοῦντι¹ τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως¹¹ αὐτοῦ ἐν ἐσόπτρῳ:¹² κατενόησεν¹⁰ γὰρ ἑαυτὸν καὶ ἀπελήλυθεν, καὶ εὐθέως ἐπελάθετο¹³ 24 ὁποῖος¹⁴ ἦν. Ὁ δὲ παρακύψας¹⁵ εἰς νόμον τέλειον¹⁶ τὸν τῆς ἐλευθερίας 25 καὶ παραμείνας,¹⁵ οὖτος οὐκ ἀκροατὴς⁻ ἐπιλησμονῆς¹⁰ γενόμενος ἀλλὰ ποιητὴς⁶ ἔργου, οὖτος μακάριος ἐν τῆ ποιήσει²⁰ αὐτοῦ ἔσται. Εἴ 26 τις δοκεῖ θρῆσκος²¹ εἶναι ἐν ὑμῖν, μὴ χαλιναγωγών²² γλῶσσαν αὐτοῦ, ἀλλὰ ἀπατῶν²³ καρδίαν αὐτοῦ, τούτου μάταιος²⁴ ἡ θρησκεία.² 27 Θρησκεία² καθαρὰ²⁶ καὶ ἀμίαντος²² παρὰ θεῷ καὶ πατρὶ αὔτη ἐστίν, ἐπισκέπτεσθαι²⁵ ὀρφανοὺς²⁰ καὶ χήρας³⁰ ἐν τῆ θλίψει αὐτῶν, ἄσπιλον ἑαυτὸν τηρεῖν ἀπὸ τοῦ κόσμου.

Αδελφοί μου, μὴ ἐν προσωποληψίαις³² ἔχετε τὴν πίστιν τοῦ κυρίου **2** ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ τῆς δόξης. Ἐὰν γὰρ εἰσέλθη εἰς τὴν συναγωγὴν **2** ὑμῶν ἀνὴρ χρυσοδακτύλιος³³ ἐν ἐσθῆτι³⁴ λαμπρᾳ,³⁵ εἰσέλθη δὲ καὶ πτωχὸς ἐν ῥυπαρᾳ³⁶ ἐσθῆτι,³⁴ καὶ ἐπιβλέψητε³⁷ ἐπὶ τὸν φοροῦντα³⁸ 3

¹ ῥυπαρία, ας, ἡ, filthiness, vulgarity. ²περισσεία, ας, ἡ, superfluity, surplus. ³ κακία, ας, ἡ, malice, evil. ⁴πραΰτης, mildness, gentleness. ⁵ ἔμφυτος, implanted, inborn. ⁶ποιητής, οῦ, ὁ, maker, doer. ⁻ ἀκροατής, οῦ, ὁ, hearer, hearer of. ⁶παραλογίζομαι, deceive, mislead. ⁰ ἔοικα, be like, am like. ¹⁰ κατανοέω, observe, understand. ¹¹ γένεσις, εως, ἡ, origin, birth. ¹² ἔσοπτρον, ου, τό, mirror. ¹³ ἐπιλανθάνομαι, forget, neglect. ¹⁴ ὁποῖος, what sort of, what kind of. ¹⁵ παρακύπτω, stoop to look, look. ¹⁶ τέλειος, complete, perfect. ¹⁻ ἐλευθερία, ας, ἡ, liberty, freedom. ¹ϐ παραμένω, remain beside, continue. ¹⁰ ἐπιλησμονή, ῆς, ἡ, forgetfulness. ²⁰ ποίησις, εως, ἡ, making, doing. ²¹ θρῆσκος, religious. ²² χαλιναγωγέω, bridle, hold in check. ²³ ἀπατάω, deceive, lead into error. ²⁴ μάταιος, vain, useless. ²⁵ θρησκεία, ας, ἡ, religion, worship. ²⁶ καθαρός, clean, pure. ²⁻ ἀμίαντος, undefiled, untainted. ²ẽ ἐπισκέπτομαι, visit, have a care for. ²⁰ ὀρφανός, orphan, bereaved. ³⁰ χήρα, ας, ἡ, widow. ³¹ ἄσπιλος, spotless, unstained. ³² προσωποληψία, ας, ἡ, partiality, favoritism. ³³ χρυσοδακτύλιος, with a gold ring. ³⁴ ἐσθής, ῆτος, ἡ, clothing. ³⁵ λαμπρός, bright, shining. ³⁶ ῥυπαρός, filthy, soiled. ³⁻ ἐπιβλέπω, look on (with favor), have regard for. ³ϐ φορέω, wear, bear.

Ίακώβου 2:4 Byzantine NT

την ἐσθητα¹ την λαμπράν,² καὶ εἴπητε αὐτῷ, Σὺ κάθου ὧδε καλῶς, καὶ τῷ πτωχῷ εἴπητε, Σὺ στῆθι ἐκεῖ, ἢ κάθου ὧδε ὑπὸ τὸ ὑποπόδιόν³ μου: καὶ οὐ διεκρίθητε ἐν ἑαυτοῖς, καὶ ἐγένεσθε κριταί διαλογισμῶν 4 πονηρών; Ακούσατε, άδελφοί μου άγαπητοί. Οὐχ ὁ θεὸς ἐξελέξατο 5τούς πτωχούς τοῦ κόσμου πλουσίους έν πίστει, καὶ κληρονόμους τῆς βασιλείας ἧς ἐπηγγείλατο 10 τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτόν; Ὑμεῖς δὲ 6 ήτιμάσατε $^{^{11}}$ τὸν πτωχόν. Οὐχ οἱ πλούσιοι $^{^{8}}$ καταδυναστεύουσιν $^{^{12}}$ ύμῶν, καὶ αὐτοὶ ἔλκουσιν 13 ὑμᾶς εἰς κριτήρια; 14 Οὐκ αὐτοὶ 7βλασφημοῦσιν τὸ καλὸν ὄνομα τὸ ἐπικληθὲν ἐφ' ὑμᾶς; Εἰ μέντοι 15 8 νόμον τελεῖτε 6 βασιλικόν, πατὰ τὴν γραφήν, Άγαπήσεις τὸν πλησίον 18 σου ως σεαυτόν, καλως ποιείτε: εἰ δὲ προσωποληπτείτε, 19 9 άμαρτίαν ἐργάζεσθε, ἐλεγγόμενοι²⁰ ὑπὸ τοῦ νόμου ὡς παραβάται.²¹ 10 "Όστις γὰρ ὅλον τὸν νόμον τηρήσει, πταίσει²² δὲ ἐν ἑνί, γέγονεν πάντων ἔνοχος. 23 23 23 23 γὰρ εἰπών, 23 23 μοιχεύσεις, 24 εἶπεν καί, 23 23 23 φονεύσεις: 25 εἰ δὲ οὐ μοιχεύσεις, 24 φονεύσεις 25 δέ, γέγονας παραβάτης νόμου. Οὕτως λαλεῖτε καὶ οὕτως ποιεῖτε, ώς διὰ νόμου ἐλευθερίας 26 12 μέλλοντες κρίνεσθαι. Ή γὰρ κρίσις ἀνέλεος $^{^{27}}$ τῷ μὴ ποιήσαντι ἔλεος: 13κατακαυχᾶται²⁹ ἔλεον²⁸ κρίσεως.

¹ ἐσθής, ῆτος, ἡ, clothing. ²λαμπρός, bright, shining. ³ ὑποπόδιον, ου, τό, footstool. ⁴διακρίνω, discriminate, judge. ⁵ κριτής, ου, ὁ, judge. ⁶ διαλογισμός, οῦ, ὁ, reasoning, questioning. ⁷ ἐκλέγομαι, choose, elect. ⁸ πλούσιος, rich. ⁹ κληρονόμος, ου, ὁ, heir, inheritor. ¹⁰ ἐπαγγέλλομαι, promise, profess. ¹¹ ἀτιμάζω, dishonor, disgrace. ¹² καταδυναστεύω, oppress, overpower. ¹³ ἐλκύω, drag, draw. ¹⁴ κριτήριον, ου, τό, law court, tribunal. ¹⁵ μέντοι, yet, however. ¹⁶ τελέω, finish, fulfill. ¹⁷ βασιλικός, royal, connected with a king. ¹⁸ πλησίον, near, neighbor (as a noun). ¹⁹ προσωποληπτέω, show partiality. ²⁰ ἐλέγχω, convict, reprove. ²¹ παραβάτης, ου, ὁ, transgressor. ²² πταίω, cause to stumble, stumble. ²³ ἔνοχος, involved in, liable. ²⁴ μοιχεύω, commit adultery. ²⁵ φονεύω, kill, murder. ²⁶ ἐλευθερία, ας, ἡ, liberty, freedom. ²⁷ ἀνέλεος, merciless, without mercy. ²⁸ ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ²⁹ κατακαυχάομαι, exult over, triumph over.

Byzantine NT Ίακώβου 2:14

Τί τὸ ὄφελος, ἀδελφοί μου, ἐὰν πίστιν λέγη τις ἔχειν, ἔργα δὲ μὴ ἔχη; 14 Μὴ δύναται ἡ πίστις σῶσαι αὐτόν; Ἐὰν δὲ ἀδελφὸς ἢ ἀδελφὴ 2 15 γυμνοὶ ὑπάρχωσιν καὶ λειπόμενοι ὧσιν τῆς ἐφημέρου τροφῆς, 6εἴπη δέ τις αὐτοῖς ἐξ ὑμῶν, Ὑπάγετε ἐν εἰρήνη, θερμαίνεσθε 7 καὶ χορτάζεσθε, μὴ δῶτε δὲ αὐτοῖς τὰ ἐπιτήδεια τοῦ σώματος, τί τὸ ὄφελος; Οὕτως καὶ ἡ πίστις, ἐὰν μὴ ἔργα ἔχη, νεκρά ἐστιν καθ' 17 έαυτήν. Άλλ' ἐρεῖ τις, Σὺ πίστιν ἔχεις, κάγὼ ἔργα ἔχω: δεῖξόν μοι 18 την πίστιν σου έκ των ἔργων σου, κάγω δείξω σοι έκ των ἔργων μου τὴν πίστιν μου. Σὺ πιστεύεις ὅτι ὁ θεὸς εἶς ἐστίν: καλῶς ποιεῖς: καὶ 19 τὰ δαιμόνια πιστεύουσιν, καὶ φρίσσουσιν. Θέλεις δὲ γνῶναι, $\tilde{\boldsymbol{\omega}}^{^{11}}$ 20 ἄνθρωπε κενέ, 2 ότι ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά ἐστιν; Ἀβραὰμ ὁ 21 πατὴρ ἡμῶν οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ἀνενέγκας $^{^{13}}$ Ἰσαὰκ τὸν υίὸν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον; 14 Βλέπεις ὅτι ἡ πίστις συνήργει 15 τοῖς 22 ἔργοις αὐτοῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔργων ἡ πίστις ἐτελειώθη; Καὶ ἐπληρώθη 23 ή γραφή ή λέγουσα, Ἐπίστευσεν δὲ Ἀβραὰμ τῷ θεῷ, καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην, καὶ φίλος 17 θεοῦ ἐκλήθη. Ὁρᾶτε τοίνυν 18 ὅτι ἐξ 24ἔργων δικαιοῦται ἄνθρωπος, καὶ οὐκ ἐκ πίστεως μόνον. Ὁμοίως δὲ 25 καὶ Ῥαὰβ ἡ πόρνη 19 οὐκ ἐξ ἔργων ἐδικαιώθη, ὑποδεξαμένη 20 τοὺς άγγέλους, καὶ ἐτέρᾳ ὁδῷ ἐκβαλοῦσα; Ὠσπερ γὰρ τὸ σῶμα χωρὶς 26 πνεύματος νεκρόν ἐστιν, οὕτως καὶ ἡ πίστις χωρὶς τῶν ἔργων νεκρά

¹ ὄφελος, ους, τό, use, benefit. ² ἀδελφή, ῆς, ἡ, sister. ³ γυμνός, naked, wearing only under-garments. ⁴ λείπω, leave, leave behind. ⁵ ἐφήμερος, daily, for the day. ⁶ τροφή, ῆς, ἡ, food, nourishment. ⁷ θερμαίνω, warm. ⁸ χορτάζω, eat until full, be filled. ⁹ ἐπιτήδειος, necessary. ¹⁰ φρίσσω, shudder. ¹¹ ὧ, Oh! omega. ¹² κενός, empty, vain. ¹³ ἀναφέρω, bring up, offer. ¹⁴ θυσιαστήριον, ου, τό, altar. ¹⁵ συνεργέω, work together. ¹⁶ τελειόω, fill, fulfill. ¹⁷ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ¹⁸ τοίνυν, accordingly, therefore. ¹⁹ πόρνη, ης, ἡ, prostitute. ²⁰ ὑποδέχομαι, welcome, receive.

Ίακώβου 3:2 Byzantine NT

έστιν.

Μὴ πολλοὶ διδάσκαλοι γίνεσθε, άδελφοί μου, εἰδότες ὅτι μεῖζον κρίμα 1 3 ληψόμεθα. Πολλὰ γὰρ πταίομεν 2 ἄπαντες. Εἴ τις ἐν λόγω οὐ πταίει, 2 ούτος τέλειος άνήρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα. 3 "Ιδε, τῶν ἵππων τοὺς χαλινοὺς εἰς τὰ στόματα βάλλομεν πρὸς τὸ πείθεσθαι αὐτοὺς ἡμῖν, καὶ ὅλον τὸ σῶμα αὐτῶν μετάγομεν. ਫੇ Ἰδού, 4καὶ τὰ πλοῖα, τηλικαῦτα[§] ὄντα, καὶ ὑπὸ σκληρῶν⁹ ἀνέμων έλαυνόμενα, 10 μετάγεται 7 ὑπὸ ἐλαχίστου 11 πηδαλίου, 12 ὅπου ἂν ἡ όρμ $\mathring{\eta}^{13}$ τοῦ εὐθύνοντος $\mathring{\eta}^{14}$ βούληται. Οὕτως $\mathring{\eta}^{15}$ καὶ $\mathring{\eta}$ γλῶσσα μικρὸν 5 μέλος ἐστίν, καὶ μεγαλαυχεῖ. 16 Ἰδού, ὀλίγον πῦρ ἡλίκην 17 ὕλην 18 ἀνάπτει. $^{^{19}}$ Καὶ ἡ γλῶσσα πῦρ, ὁ κόσμος τῆς ἀδικίας: $^{^{20}}$ οὕτως ἡ 6 γλώσσα καθίσταται 21 ἐν τοῖς μέλεσιν ἡμών, ἡ σπιλοῦσα 22 ὅλον τὸ σωμα, καὶ φλογίζουσα 23 τὸν τροχὸν 24 τῆς γενέσεως, 25 καὶ φλογιζομένη 23 ύπὸ τῆς γεέννης. 26 Πᾶσα γὰρ φύσις 27 θηρίων τε καὶ 7πετεινών, 28 έρπετών 29 τε καὶ ἐναλίων, 30 δαμάζεται 31 καὶ δεδάμασται 31 τῆ φύσει 27 τῆ ἀνθρωπίνη: 32 τὴν δὲ γλῶσσαν οὐδεὶς δύναται 8άνθρώπων δαμάσαι: 31 άκατάσχετον 33 κακόν, μεστή 34 θανατηφόρου. Εν αὐτῆ εὐλογοῦμεν τὸν θεὸν καὶ πατέρα, καὶ ἐν 9

¹ κρίμα, ος, τό, judgment, verdict. ² πταίω, cause to stumble, stumble. ³ τέλειος, complete, perfect. ⁴ χαλιναγωγέω, bridle, hold in check. ⁵ ἵππος, ου, ό, horse. ⁶ χαλινός, οῦ, ὁ, bit, bridle. ⁷ μετάγω, guide, direct. ⁸ τηλικοῦτος, so great, so large. ⁹ σκληρός, hard, rough. ¹⁰ ἐλαύνω, drive or push, row. ¹¹ ἐλάχιστος, least, smallest. ¹² πηδάλιον, ου, τό, rudder, rudder of a ship. ¹³ ὁρμή, ῆς, ἡ, impulse, inclination. ¹⁴ εὐθύνω, make straight, guide. ¹⁵ οὕτως, thus, so. ¹⁶ μεγαλαυχέω, boast, am arrogant. ¹⁷ ἡλίκος, how great, how small. ¹⁸ ὕλη, ης, ἡ, forest, wood. ¹⁹ ἀνάπτω, kindle, set on fire. ²⁰ ἀδικία, ας, ἡ, unrighteousness. ²¹ καθίστημι, set, constitute. ²² σπιλόω, stain, defile. ²³ φλογίζω, set on fire, inflame. ²⁴ τροχός, οῦ, ὁ, wheel, course. ²⁵ γένεσις, εως, ἡ, origin, birth. ²⁶ γέεννα, ης, ἡ, gehenna, Gehenna. ²⁷ φύσις, εως, ἡ, nature, inherent nature. ²⁸ πετεινόν, ου, τό, bird. ²⁹ ἐρπετόν, οῦ, τό, creeping thing, reptile. ³⁰ ἐνάλιος, belonging to the sea. ³¹ δαμάζω, tame, subdue. ³² ἀνθρώπινος, human, belonging to human beings. ³³ ἀκατάσχετος, unrestrainable, unruly. ³⁴ μεστός, full. ³⁵ ἰός, οῦ, ὁ, rust, poison. ³⁶ θανατηφόρος, death-bringing, deadly.

Byzantine NT Ίακώβου 3:10

αὐτῆ καταρώμεθα¹ τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθ' ὁμοίωσιν² θεοῦ γεγονότας: ἐκ τοῦ αὐτοῦ στόματος ἐξέρχεται εὐλογία³ καὶ κατάρα.⁴ 10 Οὐ χρή,⁵ ἀδελφοί μου, ταῦτα οὕτως γίνεσθαι. Μήτι⁶ ἡ πηγὴ⁻ ἐκ τῆς 11 αὐτῆς ὀπῆς βρύει³ τὸ γλυκὺ¹⁰ καὶ τὸ πικρόν;¹¹ Μὴ δύναται, ἀδελφοί 12 μου, συκῆ¹² ἐλαίας¹³ ποιῆσαι, ἢ ἄμπελος¹⁴ σῦκα;¹⁵ Οὕτως οὐδεμία πηγὴ⁻ άλυκὸν¹⁶ καὶ γλυκὺ¹⁰ ποιῆσαι ὕδωρ.

Τίς σοφὸς ¹⁷ καὶ ἐπιστήμων ¹⁸ ἐν ὑμῖν; Δειξάτω ἐκ τῆς καλῆς 13 ἀναστροφῆς ¹⁹ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πραΰτητι ²⁰ σοφίας. Εἰ δὲ ζῆλον ²¹ 14 πικρὸν ¹¹ ἔχετε καὶ ἐριθείαν ²² ἐν τῆ καρδία ὑμῶν, μὴ κατακαυχᾶσθε ²³ καὶ ψεύδεσθε ²⁴ κατὰ τῆς ἀληθείας. Οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ σοφία ἄνωθεν ²⁵ 15 κατερχομένη, ²⁶ ἀλλ' ἐπίγειος, ²⁷ ψυχική, ²⁸ δαιμονιώδης. ²⁹ "Όπου γὰρ 16 ζῆλος ²¹ καὶ ἐριθεία, ²² ἐκεῖ ἀκαταστασία ³⁰ καὶ πᾶν φαῦλον ³¹ πρᾶγμα. ³² 17 'Η δὲ ἄνωθεν ²⁵ σοφία πρῶτον μὲν ἀγνή ³³ ἐστιν, ἔπειτα ³⁴ εἰρηνική, ³⁵ ἐπιεικής, ³⁶ εὐπειθής, ³⁷ μεστὴ ³⁸ ἐλέους ³⁹ καὶ καρπῶν ἀγαθῶν, ἀδιάκριτος ⁴⁰ καὶ ἀνυπόκριτος. ⁴¹ Καρπὸς δὲ τῆς δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ 18 σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

¹ καταράομαι, curse. ² ὁμοίωσις, εως, ἡ, likeness, resemblance. ³ εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation. ⁴ κατάρα, ας, ἡ, curse, cursing. ⁵ χρἡ, it is necessary, it ought. ⁶ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ⁷ πηγἡ, ῆς, ἡ, spring, fountain. ⁸ ὁπἡ, ῆς, ἡ, opening, hole. ⁹ βρύω, pour forth, cause to gush forth. ¹⁰ γλυκύς, sweet. ¹¹ πικρός, bitter, acrid. ¹² συκῆ, ῆς, ἡ, fig tree. ¹³ ἐλαία, ας, ἡ, olive tree. ¹⁴ ἄμπελος, ου, ἡ, vine. ¹⁵ σῦκον, ου, τό, fig. ¹⁶ άλυκός, salty, saltine. ¹⁷ σοφός, wise. ¹⁸ ἐπιστήμων, expert, skilled. ¹⁹ ἀναστροφή, ῆς, ἡ, conduct, behavior. ²⁰ πραΰτης, mildness, gentleness. ²¹ ζῆλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ²² ἐριθεία, ας, ἡ, rivalry, ambition. ²³ κατακαυχάομαι, exult over, triumph over. ²⁴ ψεύδομαι, lie. ²⁵ ἄνωθεν, from above, again. ²⁶ κατέρχομαι, come down, go down. ²⁷ ἐπίγειος, of the earth, earthly. ²⁸ ψυχικός, natural, wordly-minded. ²⁹ δαιμονιώδης, demonic, devilish. ³⁰ ἀκαταστασία, ας, ἡ, distrurbance, disorder. ³¹ φαῦλος, worthless, bad. ³² πρᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ³³ άγνός, pure, holy. ³⁴ ἔπειτα, then, after this. ³⁵ εἰρηνικός, peaceable, peaceful. ³⁶ ἐπιεικής, yielding, gentle. ³⁷ εὐπειθής, compliant, obedient. ³⁸ μεστός, full. ³⁹ ἔλεος, ους, ὁ, pity, mercy. ⁴⁰ ἀδιάκριτος, unwavering, unambiguous. ⁴¹ ἀνυπόκριτος, sincere, without hypocrisy.

Ίακώβου 4:2 Byzantine NT

Πόθεν¹ πόλεμοι² καὶ μάχαι³ ἐν ὑμῖν; Οὐκ ἐντεῦθεν, έκ τῶν ἡδονῶν 4 ύμῶν τῶν στρατευομένων ἐν τοῖς μέλεσιν ὑμῶν; Ἐπιθυμεῖτε, καὶ 2 οὐκ ἔχετε: φονεύετε s καὶ ζηλοῦτε, $^{\circ}$ καὶ οὐ δύνασθε ἐπιτυχεῖν: 10 μάχεσθε 11 καὶ πολεμεῖτε, 12 οὐκ ἔχετε διὰ τὸ μὴ αἰτεῖσθαι ὑμᾶς: 3αἰτεῖτε, καὶ οὐ λαμβάνετε, διότι 13 κακῶς 14 αἰτεῖσθε, ἵνα ἐν ταῖς ήδοναῖς 5 ὑμῶν δαπανήσητε. 15 Μοιχοὶ 16 καὶ μοιχαλίδες, 17 οὐκ οἴδατε 4 ὅτι ἡ φιλία $^{^{18}}$ τοῦ κόσμου ἔχθρα $^{^{19}}$ τοῦ θεοῦ ἐστίν; Ὁς ἂν οὖν βουληθῆ φίλος 20 είναι τοῦ κόσμου, ἐχθρὸς τοῦ θεοῦ καθίσταται. 3 "Η δοκεῖτε 5 ὅτι κενῶς 22 ἡ γραφὴ λέγει; Πρὸς φθόνον 23 ἐπιποθεῖ 24 τὸ πνεῦμα δ κατώκησεν ἐν ἡμῖν. Μείζονα δὲ δίδωσιν χάριν: διὸ λέγει, Ὁ θεὸς 6 ύπερηφάνοις άντιτάσσεται, ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν. 7Υποτάγητε οὖν τῷ θεῷ: ἀντίστητε 28 δὲ τῷ διαβόλῳ, καὶ φεύξεται 29 άφ' ὑμῶν. Ἐγγίσατε τῷ θεῷ, καὶ ἐγγιεῖ ὑμῖν: καθαρίσατε χεῖρας, 8 άμαρτωλοί, καὶ άγνίσατε 30 καρδίας, δίψυχοι. 31 Ταλαιπωρήσατε 32 καὶ 9 πενθήσατε³³ καὶ κλαύσατε: ὁ γέλως³⁴ ὑμῶν εἰς πένθος³⁵μεταστραφήτω, $^{^{36}}$ καὶ ἡ χαρὰ εἰς κατήφειαν. $^{^{37}}$ Tαπεινώθητε $^{^{38}}$ ἐνώπιον 10τοῦ κυρίου, καὶ ὑψώσει³⁹ ὑμᾶς.

¹πόθεν, from where? whence. ²πόλεμος, ου, ό, war, battle. ³μάχη, ης, ή, fight, conflict. ⁴ἐντεῦθεν, hence, on each side. ⁵ ἡδονή, ῆς, ἡ, pleasure, lust. ⁶στρατεύομαι, make war, hence to serve as a soldier. ⁷ἐπιθυμέω, desire, long for. ⁸ φονεύω, kill, murder. ⁹ζηλόω, be zealous, am jealous. ¹⁰ ἐπτυγχάνω, obtain, attain. ¹¹ μάχομαι, fight, quarrel. ¹² πολεμέω, wage war, make war. ¹³διότι, because, on this account. ¹⁴ κακῶς, badly, evilly. ¹⁵δαπανάω, spend, spend freely. ¹⁶ μοιχός, οῦ, ὁ, adulterer. ¹⁷ μοιχαλίς, ίδος, ἡ, adulteress. ¹⁸ φιλία, ας, ἡ, friendship, love. ¹⁹ ἔχθρα, ας, ἡ, enmity, hostility. ²⁰ φίλος, ου, ὁ, loving, friend. ²¹ καθίστημι, set, constitute. ²² κενῶς, no purpose, in vain. ²³ φθόνος, ου, ὁ, envy, grudge. ²⁴ἐπιποθέω, long for, strain after. ²⁵ ὑπερήφανος, arrogant, haughty. ²⁶ἀντιτάσσομαι, range in battle against, oppose. ²⁷ ταπεινός, humble, downcast. ²⁸ ἀνθίστημι, resist, oppose. ²⁹ φεύγω, flee, escape. ³⁰ ἀγνίζω, purify, cleanse. ³¹ δίψυχος, double-minded, hesitating. ³² ταλαιπωρέω, endure hardship, be miserable. ³³ πενθέω, mourn, lament. ³⁴ γέλως, ωτος, ὁ, laughter. ³⁵ πένθος, ους, τό, mourning, sorrow. ³⁶ μεταστρέφω, change, turn (about). ³⁷ κατήφεια, ας, ἡ, gloominess, dejection. ³⁸ ταπεινόω, humble, humiliate. ³⁹ ὑψόω, lift up, exalt.

Byzantine NT Τακώβου 4:11

Μὴ καταλαλεῖτε¹ ἀλλήλων, ἀδελφοί. Ὁ καταλαλῶν¹ ἀδελφοῦ, καὶ 11 κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ, καταλαλεῖ¹ νόμου, καὶ κρίνει νόμον: εἰ δὲ νόμον κρίνεις, οὐκ εἶ ποιητὴς² νόμου, ἀλλὰ κριτής.³ Εἶς ἐστὶν ὁ 12 νομοθέτης,⁴ ὁ δυνάμενος σῶσαι καὶ ἀπολέσαι: σὺ δὲ τίς εἶ ὃς κρίνεις τὸν ἕτερον;

Άγε νῦν οἱ λέγοντες, Σήμερον καὶ αὔριον πορευσώμεθα εἰς τήνδε τὴν 13 πόλιν, καὶ ποιήσωμεν ἐκεῖ ἐνιαυτὸν ἔνα, καὶ ἐμπορευσώμεθα, καὶ κερδήσωμεν: οἴτινες οὐκ ἐπίστασθε τὸ τῆς αὔριον. Ποία γὰρ ἡ 14 ζωὴ ὑμῶν; Ἀτμὶς γὰρ ἔσται ἡ πρὸς ὀλίγον φαινομένη, ἔπειτα δὲ καὶ ἀφανιζομένη. ἀντὶ τοῦ λέγειν ὑμᾶς, Ἐὰν ὁ κύριος θελήση, καὶ 15 ζήσωμεν, καὶ ποιήσωμεν τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. Νῦν δὲ καυχᾶσθε ἐν ταῖς 16 ἀλαζονείαις ὑμῶν: πᾶσα καύχησις τοιαύτη πονηρά ἐστιν. Εἰδότι 17 οὖν καλὸν ποιεῖν καὶ μὴ ποιοῦντι, ἁμαρτία αὐτῷ ἐστίν.

Άγε νῦν οἱ πλούσιοι, ¹⁷ κλαύσατε ὀλολύζοντες ¹⁸ ἐπὶ ταῖς ταλαιπωρίαις ¹⁹ 5
 ὑμῶν ταῖς ἐπερχομέναις. ²⁰ Ὁ πλοῦτος ²¹ ὑμῶν σέσηπεν, ²² καὶ τὰ 2
 ἱμάτια ὑμῶν σητόβρωτα ²³ γέγονεν: ὁ χρυσὸς ²⁴ ὑμῶν καὶ ὁ ἄργυρος ²⁵ 3
 κατίωται, ²⁶ καὶ ὁ ἰὸς ²⁷ αὐτῶν εἰς μαρτύριον ²⁸ ὑμῖν ἔσται, καὶ φάγεται
 τὰς σάρκας ὑμῶν ὡς πῦρ. Ἐθησαυρίσατε ²⁹ ἐν ἐσχάταις ἡμέραις. Ἰδού, 4

¹ καταλαλέω, speak evil of, slander. ²ποιητής, οῦ, ὁ, maker, doer. ³ κριτής, ου, ὁ, judge. ⁴νομοθέτης, ου, ὁ, lawgiver, legislator. ⁵ αὕριον, tomorrow. ⁶ ὅδε, this (here), this here. ⁷ ἐνιαυτός, οῦ, ὁ, year. ⁸ ἐμπορεύομαι, engage in business. ⁹ κερδαίνω, gain, win. ¹⁰ ἐπίσταμαι, understand, know. ¹¹ ἀτμίς, ίδος, ή, vapor, breath. ¹² ἔπειτα, then, after this. ¹³ ἀφανίζω, destroy, cause to disappear. ¹⁴ ἀντί, instead of, in place of. ¹⁵ ἀλαζονεία, ας, ή, pretension, arrogance. ¹⁶ καύχησις, εως, ή, boasting, act of boasting. ¹⁷ πλούσιος, rich. ¹⁸ ὁλολύζω, cry out, wail. ¹⁹ ταλαιπωρία, ας, ή, distress, misery. ²⁰ ἐπέρχομαι, come to or upon, approach. ²¹ πλούτος, ου, ὁ, wealth, riches. ²² σήπω, decay, rot. ²³ σητόβρωτος, moth-eaten. ²⁴ χρυσός, οῦ, ὁ, gold, anything made of gold. ²⁵ ἄργυρος, ου, ὁ, silver, silver as a metal. ²⁶ κατιόω, rust. ²⁷ ἰός, οῦ, ὁ, rust, poison. ²⁸ μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ²⁹ θησαυρίζω, lay up, store up.

Ίακώβου 5:5 Byzantine NT

ό μισθὸς τῶν ἐργατῶν τῶν ἀμησάντων τὰς χώρας ὑμῶν, ὁ ἀπεστερημένος ἀφ' ὑμῶν, κράζει: καὶ αἱ βοαὶ τῶν θερισάντων εἰς τὰ ὧτα κυρίου Σαβαὼθ εἰσεληλύθασιν. Ἐτρυφήσατε ἐπὶ τῆς γῆς 5 καὶ ἐσπαταλήσατε: ἐθρέψατε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν ἡμέρα σφαγῆς. Κατεδικάσατε, ἐφονεύσατε τὸν δίκαιον: οὐκ 6 ἀντιτάσσεται ὑμῶν.

Μακροθυμήσατε 6 οὖν, ἀδελφοί, ἔως τῆς παρουσίας 7 τοῦ κυρίου. Ἰδού, 7 ο΄ γεωργὸς 18 ἐκδέχεται 19 τὸν τίμιον 20 καρπὸν τῆς γῆς, μακροθυμῶν 16 ἐπ' αὐτόν, ἔως λάβῃ ὑετὸν 21 πρώϊμον 22 καὶ ὄψιμον. 23 8 Μακροθυμήσατε 16 καὶ ὑμεῖς, στηρίξατε 24 τὰς καρδίας ὑμῶν, ὅτι ἡ παρουσία 17 τοῦ κυρίου ἤγγικεν. Μὴ στενάζετε 25 κατ' ἀλλήλων, 9 ἀδελφοί, ἴνα μὴ κριθῆτε: ἰδού, ὁ κριτὴς 26 πρὸ τῶν θυρῶν ἔστηκεν. 10 Ὑπόδειγμα 27 λάβετε, ἀδελφοί μου, τῆς κακοπαθείας, 28 καὶ τῆς μακροθυμίας, 29 τοὺς προφήτας οἱ ἐλάλησαν τῷ ὀνόματι κυρίου. Ἰδού, 11 μακαρίζομεν 30 τοὺς ὑπομένοντας: 31 τὴν ὑπομονὴν Ἰωβ ἡκούσατε, καὶ τὸ τέλος κυρίου ἴδετε, ὅτι πολύσπλαγχνός 32 ἐστιν καὶ οἰκτίρμων. 33

¹ μισθός, οῦ, ὁ, wages, reward. ² ἐργάτης, ου, ὁ, workman, laborer. ³ ἀμάω, harvest, collect. ⁴χώρα, ας, ἡ, land, region. ⁵ ἀποστερέω, defraud, deprive of. ⁶ βοή, ῆς, ἡ, outcry, shout. ⁷ θερίζω, reap, gather. ⁸ σαβαώθ, hosts, armies. ⁹ τρυφάω, live for pleasure, revel. ¹⁰ σπαταλάω, live extravagantly. ¹¹ τρέφω, make to grow, nourish. ¹² σφαγή, ῆς, ἡ, slaughter, sacrifice. ¹³ καταδικάζω, pass sentence upon, condemn. ¹⁴ φονεύω, kill, murder. ¹⁵ ἀντιτάσσομαι, range in battle against, oppose. ¹⁶ μακροθυμέω, be patient, suffer long. ¹⁷ παρουσία, ας, ἡ, presence, coming. ¹⁸ γεωργός, οῦ, ὁ, farmer, worker of the soil. ¹⁹ ἐκδέχομαι, await, expect. ²⁰ τίμιος, precious, honorable. ²¹ ὑετός, ου, ὁ, rain. ²² πρώϊμος, dawning, early. ²³ ὄψιμος, ου, ὁ, late rain, spring rain. ²⁴ στηρίζω, establish, fix firmly. ²⁵ στενάζω, groan (internally), sigh deeply. ²⁶ κριτής, ου, ὁ, judge. ²⁷ ὑπόδειγμα, τος, τό, copy, example. ²⁸ κακοπάθεια, ας, ἡ, suffering, affliction. ²⁹ μακροθυμία, ας, ἡ, long-suffering, patience. ³⁰ μακαρίζω, consider blessed, happy. ³¹ ὑπομένω, tarry, endure. ³² πολύσπλαγχνος, sympathetic, compassionate. ³³ οἰκτίρμων, merciful, compassionate.

Byzantine NT Τακώβου 5:12

Πρὸ πάντων δέ, ἀδελφοί μου, μὴ ὀμνύετε, μήτε τὸν οὐρανόν, μήτε 12 τὴν γῆν, μήτε ἄλλον τινὰ ὅρκον: ἤτω δὲ ὑμῶν τὸ ναί, ναί, καὶ τὸ οὔ, οὔ: ἵνα μὴ εἰς ὑπόκρισιν πέσητε.

Κακοπαθεί τις ἐν ὑμῖν; Προσευχέσθω. Εὐθυμεῖ τις; Ψαλλέτω. 13 ἀσθενεῖ τις ἐν ὑμῖν; Προσκαλεσάσθω τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἐκκλησίας, καὶ προσευξάσθωσαν ἐπ' αὐτόν, ἀλείψαντες αὐτὸν ἐλαίω ἐν τῷ ὀνόματι τοῦ κυρίου: καὶ ἡ εὐχὴ τῆς πίστεως σώσει τὸν 15 κάμνοντα, καὶ ἐγερεῖ αὐτὸν ὁ κύριος: κἄν ἐ ἀμαρτίας ἦ πεποιηκώς, ἀφεθήσεται αὐτῷ. Ἐξομολογεῖσθε ἀλλήλοις τὰ παραπτώματα, 16 καὶ εὕχεσθε ὑπὲρ ἀλλήλων, ὅπως ἰαθῆτε. Πολὺ ἰσχύει δέησις δίκαίου ἐνεργουμένη. Ἡλίας ἄνθρωπος ἦν ὁμοιοπαθὴς ἡμῖν, καὶ 17 προσευχῆ προσηύξατο τοῦ μὴ βρέξαι: καὶ οὐκ ἔβρεξεν ἐπὶ τῆς γῆς ἐνιαυτοὺς τρεῖς καὶ μῆνας ἐξ. ἔς Καὶ πάλιν προσηύξατο, καὶ ὁ 18 οὐρανὸς ὑετὸν εδωκεν, καὶ ἡ γῆ ἐβλάστησεν τὸν καρπὸν αὐτῆς.

Αδελφοί, ἐάν τις ἐν ὑμῖν πλανηθῆ ἀπὸ τῆς ἀληθείας, καὶ ἐπιστρέψη τις 19 αὐτόν, γινωσκέτω ὅτι ὁ ἐπιστρέψας ἁμαρτωλὸν ἐκ πλάνης² ὁδοῦ 20 αὐτοῦ σώσει ψυχὴν ἐκ θανάτου, καὶ καλύψει² πλῆθος ἁμαρτιῶν.

¹ ὀμνύω, swear, take an oath. ² ὅρκος, ου, ὁ, oath. ³ ὑπόκρισις, εως, ἡ, hypocrisy. ⁴ κακοπαθέω, suffer hardship, misfortune. ⁵ εὐθυμέω, be cheerful, am cheerful. ⁶ ψάλλω, sing, sing praise. ⊓ προσκαλέω, summon. ⁶ ἀλείφω, anoint. ⁶ ἔλαιον, ου, τό, olive oil. ¹⁰ εὐχἡ, ῆς, ἡ, prayer, vow. ¹¹ κάμνω, be weary, ill. ¹² κἄν, and if, even if. ¹³ ἐξομολογέω, confess, profess. ¹⁴ παράπτωμα, τος, τό, trespass, falling away. ¹⁵ εὔχομαι, pray, wish. ¹⁶ ἰάομαι, heal. ¹² ἰσχύω, be strong, able. ¹ఠ δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ¹⁰ ἐνεργέω, work, effect. ²⁰ Ἡλίας, ου, ὁ, Elijah. ²¹ ὁμοιοπαθής, with the same nature. ²² βρέχω, send rain, rain. ²³ ἐνιαυτός, οῦ, ὁ, year. ²⁴ μήν, ὁ, month, certainly. ²⁵ ἔξ, six, 6. ²⁶ ὑετός, ου, ὁ, rain. ²ρλαστάνω, sprout, produce. ²8 πλάνη, ης, ἡ, wandering, error. ²9 καλύπτω, cover, veil.